

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobkyně: **M. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 11. 2019, č. j. 19 Ad 13/2019 – 105,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně se žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě domáhala přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 1. 2019, č. j. MPSV-2019/6749-923. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl její odvolání a rovněž odvolání Statutárního města Ostrava, městského obvodu Ostrava - Jih, proti rozhodnutím Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ostravě (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 12. 10. 2018, č. j. 952226/18/OT a č. j. 952292/18/OT, a tato rozhodnutí potvrdil. Posledně uvedenými rozhodnutími rozhodl správní orgán prvního stupně o vzniku přeplatku na dávce státní sociální podpory – příspěvku na bydlení – ve výši 4 461 Kč a o povinnosti žalobkyně a Statutárního města Ostrava, městského obvodu Ostrava – Jih, uhradit tento přeplatek společně a nerozdílně do 31. 10. 2018. Správní orgán prvního stupně totiž zjistil, že žalobkyně ode dne 1. 12. 2016 užívala byt č. 6 na adrese X, bez právního důvodu. V žalobě žalobkyně požádala soud o osvobození od soudních poplatků a navrhla, aby jí byl ustanoven zástupce.

[2] Krajský soud usnesením ze dne 17. 4. 2019, č. j. 19 Ad 13/2019 – 24, žalobkyni nepřiznal osvobození od soudních poplatků a zamítl její návrh na ustanovení zástupce, neboť dospěl k závěru, že žalobkyně v tomto řízení se svou žalobou zjevně nemůže být úspěšná. Proti výroku II uvedeného usnesení krajského soudu, kterým byl zamítnut návrh žalobkyně na ustanovení zástupce, podala žalobkyně kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud zamítl jako nedůvodnou rozsudkem ze dne 11. 7. 2019, č. j. 1 As 165/2019 – 25.

[3] Žalobkyně poté v dalším průběhu řízení před krajským soudem znovu podala žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Krajský soud usnesením ze dne 4. 11. 2019, č. j. 19 Ad 13/2019 - 81, tyto návrhy žalobkyně odmítl.

[4] Žalobkyně následně v podání, které bylo doručeno krajskému soudu dne 21. 11. 2019, podala další (v pořadí tedy již třetí) žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Krajský soud usnesením ze dne 22. 11. 2019, č. j. 19 Ad 13/2019 - 88, uvedené návrhy žalobkyně odmítl. Proti uvedenému usnesení krajského soudu podala žalobkyně kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud odmítl usnesením ze dne 20. 2. 2020, č. j. 3 As 18/2020 - 18, neboť nebyly splněny podmínky řízení.

[5] Dne 25. 11. 2019 žalobkyně podala další (v pořadí tedy již čtvrtou) žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce, kterou krajský soud v záhlaví označeným usnesením znovu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Konstatoval přitom existenci neodstranitelného nedostatku podmínky řízení, který spočívá v tom, že o žádostech žalobkyně o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce již bylo v řízení před krajským soudem pravomocně rozhodnuto (usnesením ze dne 17. 4. 2019, č. j. 19 Ad 13/2019 - 24, které nabylo právní moci dne 27. 4. 2019).

[6] Proti tomuto usnesení podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost. Současně podala žádost o osvobození od soudních poplatků a navrhla, aby jí byl ustanoven konkrétní zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval podmínkami řízení a shledal, že nejsou splněny.

[8] Ze spisu krajského soudu totiž zdejší soud zjistil, že krajský soud rozsudkem ze dne 26. 11. 2019, č. j. 19 Ad 13/2019 - 102, který nabyl právní moci dne 6. 1. 2020, žalobu žalobkyně zamítl a současně rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Skončení řízení před krajským soudem představuje neodstranitelný nedostatek podmínky řízení o kasační stížnosti proti procesnímu usnesení krajského soudu vydanému v rámci tohoto řízení. Kasační soud nemůže rozhodovat o procesních návrzích učiněných stěžovatelkou v řízení před krajským soudem, které již bylo pravomocně skončeno. I pokud by totiž shledal nynější kasační stížnost přípustnou a posléze důvodnou a zrušil napadené usnesení, nemohlo by se tím „otevřít“ pravomocně ukončené řízení před krajským soudem. Věcné projednání kasační stížnosti tak nemůže vést k účinné ochraně práv stěžovatelky.

[9] Meritorní rozhodnutí o nyní předložené kasační stížnosti by nemohlo být ani podkladem pro případnou obnovu řízení ve smyslu § 114 odst. 1 s. ř. s., a nemohlo by být z povahy věci ani podkladem pro případnou náhradu škody z titulu odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím (pokud by byla shledána nezákonnost napadeného usnesení krajského soudu). Případná škoda by totiž mohla být eventuelně způsobena pouze rozhodnutím ve věci samé. Za těchto okolností nezbyvá než uzavřít, že stěžovatelka objektivně nemůže mít z rozhodnutí o nyní předložené kasační stížnosti jakýkoli užitek.

pokračování

[10] Uvedený závěr neznamena, že by stěžovatelka namítající nezákonnost napadeného usnesení zůstala po skončení řízení před krajským soudem bez možnosti dosáhnout nápravy případného pochybení krajského soudu. V takovém případě byla oprávněna podat kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu ve věci samé, což ostatně také učinila, jak je zdejšímu soudu známo z úřední činnosti i z předloženého spisu krajského soudu. Řízení o kasační stížnosti stěžovatelky proti rozsudku krajského soudu č. j. 19 Ad 13/2019 – 102 je vedeno pod sp. zn. 6 Ads 8/2020. V kasační stížnosti proti meritornímu rozhodnutí krajského soudu lze namítat i jiné vady řízení před krajským soudem, jestliže mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [viz § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[11] Obdobnou procesní situaci se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 18. 1. 2018, č. j. 4 As 195/2017 – 23, nebo ze dne 31. 1. 2018, č. j. 1 As 314/2017 – 22. V těchto případech bylo kasační stížností napadeno usnesení o ustanovení zástupce v řízení před krajským soudem a kasační stížnost byla následně odmítnuta, neboť než o ní kasační soud rozhodl, bylo řízení před krajským soudem pravomocně ukončeno (aniž by rozhodnutí, kterým se končí řízení, bylo napadeno kasační stížností). V těchto rozhodnutích přitom Nejvyšší správní soud vyšel ze své předchozí judikatury vztahující se k obdobné procesní otázce – v situaci podání kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o nepřiznání postavení osoby zúčastněné na řízení, zatímco v průběhu řízení o kasační stížnosti bylo řízení před krajským soudem ukončeno (srovnej např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 As 23/2005 – 146, nebo ze dne 24. 8. 2016, č. j. 8 As 124/2016 – 25). Na podporu závěrů uvedených v tomto usnesení lze rovněž odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2019, č. j. 4 As 365/2019 – 37.

[12] Kasační soud závěrem podotýká, že si je vědom faktu, že ve výše citovaných případech stěžovatel nepodal kasační stížnost proti konečnému (meritornímu) rozhodnutí krajského soudu. Oproti tomu v nyní posuzované věci tak stěžovatelka učinila. Podle názoru soudu to však na uvedených závěrech nic nemění – podmínky řízení o této kasační stížnosti nejsou splněny a zdejší soud nyní nemůže předjímat, jak bude rozhodnuto o kasační stížnosti stěžovatelky ve věci samé. Vliv by mohlo mít jen zrušení rozsudku krajského soudu č. j. 19 Ad 13/2019 – 102 a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení, v takové situaci by ovšem řízení dále probíhalo a stěžovatelka by v něm případně mohla opětovně uplatňovat svoje procesní návrhy.

[13] Neexistující předmět řízení je neodstranitelným nedostatkem podmínek řízení, Nejvyšší správní soud proto odmítl kasační stížnost podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., za použití § 120 téhož zákona.

[14] Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že nerozhodoval o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků a o jejím návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, neboť s ohledem na nutné odmítnutí kasační stížnosti by takové rozhodnutí bylo nadbytečné a neúčelné.

[15] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu